

Interaktion på noder

Julia Jørgensen & Maria Jørgensen
Aarhus Universitet

1. Indledning

Sproget er musikalsk. Musikalske virkemidler som rytme, tempo, lydstyrke og tonehøjde kan fungere som ressourcer i organisationen af samtaler og konstruktionen af sociale handlinger (fx Auer m.fl. 1999a; Local & Walker 2004).

På trods af dette mangler vi viden om prosodiens betydning i dansk interaktion. Der er dokumentation for, at nogle intonationskonturer bruges til interaktionelle formål på dansk (fx Sørensen 2021) – men hvad med andre musikalske virkemidler? Hvilke interaktionelle funktioner har de på dansk, og hvad er sammenspillet mellem dem? Hvordan kan dette undersøges for naturligt forekommende interaktion?

I denne artikel udforsker vi¹, om nogle af disse spørgsmål kan besvares ved at notere samtaler på noder – og om sådan et eksperiment overhovedet kan lade sig gøre. Vores tilgang er eksplorativ, og undersøgelsen er forankret i konversationsanalysens (Sidnell & Stivers 2013) metoder, forståelse af sprog og tradition for datasessioner. Vores indgangsvinkel er en *single case*-analyse (Sidnell 2013) af et kort samtaleuddrag fra det offentligt tilgængelige danske samtalekorpus Samtalebank (MacWhinney & Wagner 2010).

2. Baggrund

Idéen om at notere tale på noder er ikke helt ny. I ældre dansk litteratur om fonetik (fx Bo 1933) gengives stiliserede udtalemåder af sætninger nogle gange på noder, som reflekterer både tonehøjde, intonationskonturer og rytme². Nodenotationen er dog begrænset til enkeltsætninger, og selvom analyseobjektet er det talte sprog, lader eksemplerne til at være tænkte.

I denne artikel forsøger vi at notere et længere uddrag af en naturligt forekommende samtale på noder, og i kombination med konversationsanalyse (Sidnell & Stivers 2013) bruger vi noder som analyseredskab til at undersøge interaktionelle systematikker i prosodien i uddraget.

¹ Julia Jørgensen er bachelor i musikvidenskab fra AU. Maria Jørgensen er ph.d.-studerende ved Lingvistik, AU.

² Tak til Yonatan Goldshtein for at gøre os opmærksomme på dette.

Denne kombination af nodenotation og konversationsanalyse er meningsfuld på flere planer. Før vi gennemgår disse vil vi dog først argumentere for, hvorfor det overhovedet er interessant at undersøge prosodi fra et interaktionelt perspektiv.

Vi ved fra interaktionsforskningen, at musikalske elementer i ”samtalesproget” (Brøcker m.fl. 2012) kan have interaktionel relevans. Bl.a. kan øget tempo ved turovergangsrelevante steder bruges til turfastholdelse (Local & Walker 2004), tilpasning til eller brud på en forudgående turs rytme kan markere tilslutning eller fraslutning (Auer m.fl. 1999b), og bestemte intonationskonturer kan markere affektive standpunkter som fx overraskelse (Sørensen 2021). Disse detaljer er blevet opdaget med konversationsanalysens mikroanalytiske perspektiv og detaljerede Jeffersonske transskriptionssystem (Jefferson 2004; Hepburn & Bolden 2013), som tillader notering af visse prosodiske kvaliteter, herunder relativ lydstyrke og trykfordeling. Det er dog begrænset, hvor præcist det kan blive.

Andre transskriptionssystemer går mere i detaljen: Det tyske *Gesprächsanalytisches Transskriptionssystem* (GAT2; Selting m.fl. 2009) tager udgangspunkt i Jeffersons system, men inkorporerer ord lånt fra musikken, bl.a. *staccato*, og impressionistiske tegninger af intonationskonturer. Auer m.fl. (1999a:ix-xi) tager også udgangspunkt i Jefferson, men inkluderer flere detaljer, lydstyrkenotering som *forte* og *piano*, og tekstopstilling, der tydeligt viser beatet i samtalen. Både GAT2 og Auer m.fl.s systemer er dog stadig meget begrænsede, og vi står tilbage med spørgsmålet om, hvorvidt det er muligt at indfange prosodien endnu mere præcist.

Naturligvis kan man nærstudere tale i computerprogrammer, fx *Praat* (Boersma & Weenink 2022), og det bruges da også i konversationsanalyser (fx i Sørensen 2021). At analysere en hel samtale i *Praat* ville dog både blive uoverskueligt og kompromittere konversationsanalysens emiske perspektiv: De detaljer, analysen afdækker, skal være beviseligt betydningsbærende for deltagerne i samtalen (fx Steensig 2015). Analytikerens egen opfattelse af, hvad der siges, er afgørende for at indfange netop dette.

Det leder os til nodenotation – en oplagt mulighed, hvis man vil opnå høj præcision og detaljegrad i sin prosodiske transskription. Her kan der tages højde for stort set alle tænkelige prosodiske detaljer: tonehøjde, -længde og intonationskonturer, pauser, rytme, lydstyrke og tempo (inklusive kvaliteter som *rallentando*), samt stavelseskvaliteter som *staccato*. Også stemmekvaliteter, fx knirkende stemme, kan noteres ved hjælp af fremførelsesangivelser (se afsnit 5). Desuden gør systemet det muligt at notere både absolutte og relative prosodiske detaljer.

Nodenotation passer også godt til konversationsanalytisk tradition. Transskription er den vigtigste analytiske indgang i konversationsanalysen, og noder er blot en anden måde at transskribere på. De må derfor, på samme måde som en Jeffersonsk transskription, kunne bruges som redskab til at synliggøre detaljer i data, både i transskriptionsprocessen og når data genses, fx i forbindelse med en datasession.

Konversationsanalytikeren bruger desuden, ligesom musikeren der lytter et stykke musik af, sit øre til efter bedste evne at gengive det, hun hører. En nodetransskription af et samtaleuddrag er altså kvalitativ og bevarer et emisk perspektiv. Dertil kan nævnes, at nogle konversationsanalytikere, der bruger *Praat* til prosodisk analyse (fx Sørensen 2021), foretrækker at konvertere forskellen i tonehøjderne i ytringer fra Hz til semitoner, da det i højere grad svarer til, hvordan øret opfatter lyde (S. Sørensen, personlig kommunikation). Nodenotation visualiserer semitonerne uden at skulle konvertere fra Hz.

Det er selvfølgelig vigtigt at nævne, at sprog ikke *er* musik – en pointe, vi er bevidste om og vender tilbage til i diskussionen. Vi mener ikke, at det gør vores foretagende mindre oplagt eller interessant, men det er klart, at det på nuværende stadie blot er et eksperiment; et forsøg på at låne indsigter fra én disciplin til at forfine observationer i en anden.

3. Metode, data og fremgangsmåde

Som sagt er undersøgelsen konversationsanalytisk (Sidnell & Stivers 2013), både i metode og fremgangsmåde, og i vores grundlæggende antagelser om samtalesproget.

Samtalesproget er organiseret ned til mindste detalje (Sacks 1984). Pauser, syntaktiske og leksikalske valg, gestik og mimik, prosodiske variationer osv. er alle potentielt interaktionelt motiverede. Disse detaljer kan nemlig bruges som ressourcer til at få interaktion til at lykkes, dvs. skabe intersubjektiv forståelse (Schegloff 1992) og få samtalens projekter i mål ved at gøre sociale handlinger genkendelige (Levinson 2013). Disse grundantagelser motiverer konversationsanalysens brug af optagelser af naturligt forekommende samtaler og detaljerede transskriptionssystem (Hepburn & Bolden 2013).

Vi begyndte undersøgelsen med to forskningsspørgsmål: Kan naturligt forekommende interaktion skrives ud på noder? Og afslører dette interaktionelt motiverede regelmæssigheder i det prosodiske design af interaktion? For at besvare disse spørgsmål foretager vi en tredelt *single case*-analyse (Sidnell 2013) af et samtaleuddrag på ca. 10 sekunder. Uddraget er fra en videooptaget samtale fra Samtalebanken (McWhinney & Wagner 2010) og blev valgt for sin

praktiske og analytiske tilgængelighed: data kan tilgås online og var derfor nemt at dele forfatterne imellem, og uddraget optræder desuden i en kollektion i forbindelse med en af forfatternes andre undersøgelser (Jørgensen 2021). Deltagerne i uddraget er anonymiserede.

Første led i vores fremgangsmåde var en klassisk konversationsanalyse. Vi lavede først en Jeffersonsk transskription af samtaleuddraget. Med udgangspunkt i transskriptionen og gentagne afspilninger af data undersøgte vi derefter, hvordan samtaledeltagerne skaber intersubjektiv forståelse – med andre ord, hvilke sociale handlinger deltagerne udfører, hvordan de bruger lingvistiske, prosodiske og kropslige ressourcer til dette, og hvilke interaktionelle forhold der motiverer brugen af netop disse ressourcer.

Andet led var at forsøge at lave en nodetransskription af uddraget i nodebehandlingsprogrammet Sibelius (AVID 2023). Vi afspillede uddraget gentagne gange, både i normalt og nedsat tempo, gentog selv, hvad vi hørte i sang og tale, og brugte gehør og klaver til at fastslå de omtrentlige toner samt rytmen i uddraget. I Sibelius noterede vi noderne og afspillede og redigerede dem løbende, så de kom så tæt på, hvad vi hørte, som muligt. Det sidste led i fremgangsmåden var at sammenligne den konversationsanalytiske transskription, nodetransskriptionen og den interaktionelle redegørelse i en datasession, hvor vi sammen lavede observationer over de potentielle interaktionelle regelmæssigheder i uddraget.

De næste tre afsnit præsenterer resultaterne af de tre analytiske led.

4. Konversationsanalyse af data

I dette afsnit præsenterer vi vores samtaleuddrag, inklusive den Jeffersonske transskription.

Uddraget er fra en samtale mellem Anne og Beate, to kvinder i tyverne. Kvinderne diskuterer, hvad der gik galt, da de lørdagen forinden skulle mødes på diskotek Luux, men endte med at gå fejl af hinanden. De fortæller skiftevis om deres perspektiv på begivenhederne. Anne har netop givet en del af sin forklaring, som Beate kvitterer for i linje 1. Beate igangsætter herefter selv en historiefortælling (fx Couper-Kuhlen & Selting 2018), hvor hun giver sit perspektiv, i line 2.

Faldt i søvn [AnneOgBeate | SamtaleBank | 03:50-04:05]

01 BEA: NÅ: OKAY?=
02 BEA: =MEN ALTså så ring↑ed du.=
03 BEA: =å jeg sagde til dig rigtig mange gange at du skulle ↑komme_
04 (0.4)
05 BEA: på ↑Luux_
06 BEA: å det ville du ↑ikk_
07 (0.9)
08 BEA: å::: f:
09 BEA: (.)|
10 BEA: [ja.]
11 ANN: [så] [faldt #jeg i søvn#.
12 BEA: [°fts°
13 (0.7)
14 BEA: ↑gjorde du;↑
15 ANN: °*j[a*°]
16 BEA: [fokay] for jeg troede nemligf=
17 BEA: =fjeg tænkte at je:gf_
18 (.)
19 BEA: f#ø:#::h var helt vildt led nu
20 BEA: ffordi at så glemte jegf(h) H:: [HAH]
21 ANN: [hh]
22 BEA: .H:: fså glemte jeg at du havde haft ringet?

Beates kvittering (l. 1) virker kort for hovedet, og hun lader til at skynde sig til sit eget perspektiv – der er ingen pause mellem hendes første og anden turkonstruktionsenhed (Steensig 2001) i hhv. line 1 og 2. Grunden lader til at være skyld: hun tror hun har såret Anne ved at glemme hende (jf. ll. 16-21) og vil forsvare sig. Det ser vi i Beates formuleringer af de næste par linjer. Hun påpeger, at hun sagde *rigtig mange gange* (l. 3), at Anne skulle komme, men at *det ville [Anne] ikk* (l. 6) – med andre ord, Anne er potentielt medskyldig i Beates foreteelse, og Beate selv gjorde alt, hvad hun kunne. Dette forsvar bygges op over flere inkremitter (ll. 3-10), der danner én lang sætning. Det sidste inkrement indledes med et langt *og* (l. 8), der hænger lidt i luften inden det afsluttes med *ja* (l. 10). Den faldende intonation lyder opgivende og bidrager til Beates argument: Hvad der skete, var beklageligt, men hun gjorde, hvad hun kunne. Beate konstruerer altså sig selv som skyldig, men undgår at eksplicitere sin skyld. Hun understreger at hun gjorde, hvad hun kunne, og gør Anne til medskyldig.

Forløsningen på skylden kommer, da Anne tilføjer en konklusion til Beates historie med *så faldt jeg i søvn* (l. 11), et nyt inkrement. Efter en pause kvitterer Beate med et proform-spørgsmål, *gjorde du*, i et højt toneleje (l. 14; om proform-spørgsmål, se Jørgensen 2021). Spørgsmålet viser, at linje 11 er mod Beates forventninger, og det hjælper hende med at indlede en forklaring på, hvorfor hun har opført sig, som hun har i samtalen: Siden Anne *ikke* blev såret (fordi hun sov og ikke stod og følte sig glemt et sted), er Beate skyldfri og kan derfor frit fortælle om sin bekymring (ll. 16-21). Hun er ikke længere i forsvar.

5. Samtaleuddraget på noder

Vi vil nu forsøge at besvare vores første forskningsspørgsmål: Kan dette samtaleuddrag sættes på noder? Først præsenterer vi dog lynintroduktion til nodelæsning (se mere i Rushby 2020).

En enkelt 'stemme' i en nodetransskription kaldes et nodesystem. Nodesystemer er organiseret i linjer, som er inddelt i mindre enheder – takter. Tonehøjde læses vertikalt: her kan toner placeres både på og mellem linjerne med enten en hel eller en halv tones interval mellem hver placeringsmulighed. Toner kan desuden markeres som hævede eller sænkede med fortegnene # (en halv tone højere) og b (en halv tone lavere). Horisontalt i systemet læses det melodiske forløb, dvs. tonernes forhold til hinanden i tid. Stilhed angives med pausetegn af forskellig varighed. De enkelte noders varighed angives bl.a. med antallet af faner og bjælker – jo flere bjælker noden har, jo kortere varer den. Desuden er det muligt at angive det generelle tempo (*beats per minute*, BPM) over en given takts øverste venstre hjørne. En nodetransskription kan indeholde flere nodesystemer ('stemmer') oven over hinanden, og disse skal læses samtidigt.

Nedenfor præsenterer vi resultatet af vores forsøg på en nodetransskription af uddragets linje 01-14. Det har været udfordrende at notere, men svaret på forskningsspørgsmålet er ja: Det kan lade sig gøre at notere samtaleuddraget på noder, men kun hvis man tager sig visse kreative friheder.

Kirstine Boas, Inger Schoonderbeek Hansen, Tina Thode Hougaard
& Ea Lindhardt Overgaard (udg.):
19. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog, Århus 2022

ANNE

BEATE

♩ = 110

nå o - kay men alt - så så ring - ed du og jeg

2 ♩ = 130 ♩ = 100

sag til dig rig-tig mang gang at du sku kom på Luux og det ville du ik

4 *knirkende stemme*

så faldt jeg i søvn

å ja gjorde du

gliss.

Uddraget er ikke noteret i en toneart, hvilket forklarer de mange løse fortegn. Almindeligvis indikeres en toneart i begyndelsen af nodesystemer med dertilhørende faste fortegn, men da det ikke er muligt at bestemme en egentlig toneart for tale, har vi valgt at arbejde uden fast toneart. Et lignende problem har været angivelse af taktart – hvor mange slag hver takt er værd. Der er ikke noteret en taktart, men vi har arbejdet ud fra en standard-takt på 4/4, fordi det skaber overblik og gør noden mere læsevenlig. Det er også vigtigt at pointere, at toneangivelserne i et nodesystem er en anelse stiliserede. Klaveret er stemt i tolv toner med fastlagte Hz-værdier, som kan vises i nodesystemet. Frekvenserne i tale har flere nuancer, og i bestemmelsen af tonerne i Anne og Beates tale har vi nogle gange været nødsaget til at 'runde op og ned' til nærmeste tone på klaveret. Beates *og jeg* i første linje ligger fx på en tone mellem C og C#, som i vores transskription er rundet op til nærmeste halve tone, C#.

Andre ting fungerer uden problemer i noteringen. Anne og Beate har hvert sit nodesystem (hver sin 'stemme') i noteringen, hvilket gør det muligt at vise overlap. Samtidig viser det både tonehøjden i deres ytringer, og forholdet mellem de to taleres tonehøjder. Det er også muligt at

vise varierende hastighed med løbende angivelser af BPM. At angive kvaliteter som knirkende stemme er muligt med en kombination af noder med kryds-nodehoved og fremførelsesangivelser som i Annes *jeg i søvn*. Særligt glidende toneforløb kan angives med *glissando* som i Beates *komme og gjorde du*.

6. Afslører nodeanalysen interaktionelle systematikker i prosodien?

Svaret på vores andet forskningsspørgsmål – afslører nodeanalysen systematikker i prosodien – er også ja. Nodeanalysen tydeliggør detaljer, der nuancerer den interaktionelle analyse af uddraget. Observationer underbygges og udvides, og i nogle tilfælde giver nodeanalysen anledning til at se tingene i et nyt lys. Vi fokuserer her på de ting, vi mener er særligt interessante.

Beates hastige afvikling af kvitteringen for Annes forudgående tur og introduktion af eget projekt gøres særligt tydelig i nodeanalysen. Her kan vi se, at den rytme og det tempo, hun starter ytringen med (*nå okay*), fortsætter ubrudt ind i hendes historiefortælling (*men altså så ringed du*). De to elementer kobles tæt sammen. Samtidig starter historiefortællingen (på *men*) på en lavere tone end den forudgående stavelse *-kay* – vi mener, at det gør det hørbart, at der, trods den tætte rytmiske forbindelse, stadig er tale om to særskilte turkonstruktionsenheder.

Figur 1: Én ubrudt rytme over to turkonstruktionsenheder.

Nodeanalysen underbygger således, hvad der også står klart i den Jeffersonske transskription. De to turkonstruktionsenheder er prosodisk meget tæt forbundne, og det giver Beate en lyd af at skynde sig frem til sit eget perspektiv og kun anerkende Annes side af sagen *proforma*. Hun har travlt med at komme frem til sit.

I Beates efterfølgende ytring argumenterer hun for, at hun har gjort sit for at få Anne til at komme ned på Luux. Ytringen når en første mulig afslutning efter *at du sku kom*. På det sidste ord glider Beate op fra et H til et G#. Herefter følger en pause, og Beate tilføjer derefter to inkremente, der også mellem sig har en kort pause. Det første inkrement, *på Luux*, rammer præcis samme toner som Beates første afslutning – H og G#. Det næste inkrements afslutning, *du ikk*, bruger igen næsten samme toner. Denne gang starter Beate en halv tone højere, på C, men sluttonen er stadig G#.

Figur 2: Melodiske kopier.

Nodetransskriptionen afslører, at Beate ikke bare afslutter med stigende intonation tre gange i træk, som der står i den Jeffersonske transskription, men at de tre afslutninger er overraskende præcise melodiske 'kopier' af hinanden. Det minder om den *prosodiske parallelisme* man ser i listeintonation (Selting 2007: 506) – intonationen hjælper med at tydeliggøre, at inkrementerne er delelementer af et hele, der endnu ikke er afsluttet. Denne type intonation gør Beates forsvarsargument og forsøg på at gøre Anne til medskyldig stærkere. At nævne Annes fejltagelser som en liste af begivenheder, der følger hinanden, får dem til at lyde mere problematiske: hun har ikke kun begået én, men gentagne fejl, og det efter flere bestræbelser fra Beates side. At nå op på den samme høje sluttone hver gang skaber forbindelse mellem og kronologi i Beates inkremitter og giver muligvis også en indigneret lyd. Det kunne være interessant at undersøge flere listekonstruktioner med nodetransskription for at se, om konturen bliver lige så præcist kopieret, eller om det er særligt for bestemte lister – og i så fald hvilken effekt det har.

Omkring nodetransskriptionens afslutning ser vi en række interessante detaljer. Først er det værd at bemærke, at Beate tydeligt markerer både sin historie og listen i den som afsluttet ved et markant fald på ordet *ja*, som når den dybeste tone hidtil. Denne ytring indledes med *å*, som først lyder som oplægget til endnu et inkrement i stil med de forudgående. Det hører vi ikke kun grammatisk (*og* kan ikke stå alene – det peger på, at der kommer mere), men også tonalt: *å* ligger nemlig på et H, samme starttone som i de to første melodiske kopier beskrevet ovenfor. Det lyder, som om Beate er i gang med endnu en kopi. Efter en pause kommer dog et afsluttende fald³ på *ja*.

Figur 3: Potentielt ny kopi og dybeste tone hidtil.

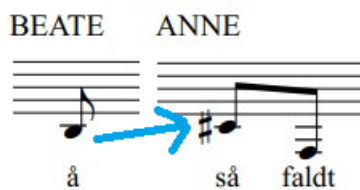
³ Interessant nok falder Beate til G#, samme sluttone som i kopierne – dog en oktav dybere.

Anne tilføjer herefter sit eget inkrement til turen. Grammatisk kobler det sig nemt på Beates tur (... *og det ville du ikke, og så faldt jeg i søvn.*), men Anne bruger også tone til at skabe sammenkoblingen. Hun starter sit inkrement på et C#, en hel tone over Beates *å*. Som vi kan se i node-transskriptionen, starter Beates turkonstruktionsenheder med en lidt lavere tone end den næste betonedede stavelse. Ser vi fx på turkonstruktionsenheden, der starter *og jeg sagde til dig*..., ligger *og jeg* på et C#, mens den næste betonedede stavelse, *sagde*, ligger på et D, en halv tone højere.

Figur 4: Ny turkonstruktionsenhed stiger på første betonedede stavelse.

Ved at starte sin ytring lidt højere end Beate i nederste linje får Anne de to ytringer til at lyde som én enhed: hun gør dem melodisk til én sætning.

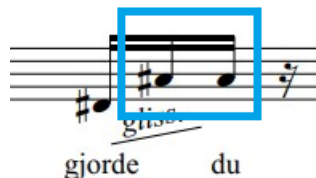
Figur 5: Anne stiger efter Beates indledende *og*.

Det er også interessant, at de to talere har en fælles fornemmelse af, hvilket leje den afsluttende tone bør ligge i. Anne giver også sin tilføjelse afsluttende, faldende intonation, og hun falder til en tone meget nær Beates.

Figur 6: Fælles fald.

Til sidst vil vi nævne, at Beates proform-spørgsmål, *gjorde du*, er særligt markeret, både i kropssprog – Beate hæver øjenbrynene og skubber hovedet let frem⁴ – og i prosodien. Beate foretager et stort tonalt spring og når uddragets tone. Denne markerethed hjælper med at udtrykke, at det forudgående er mod hendes forventninger (Jørgensen 2021).

Figur 7: Beates højeste tone.

7. Diskussion

En nodeanalyse af samtaleuddrag kan altså bruges som led i en interaktionel analyse. Den afslører prosodiske detaljer, der understøtter, supplerer og forfiner konversationsanalysen af uddraget.

Der er dog nogle åbenlyse faldgruber ved anvendelsen af nodetranskription i denne sammenhæng. Selvom sproget er musikalsk, og selvom vi kan udlede toner og rytme af samtaler, så *er* sprog naturligvis ikke musik. Undervejs i analysen har vi overvejet, om vi er kommet til at overmusikalisere analysematerialet. Hører man først noget som musik, er det svært at lade være, og man risikerer at begynde at lede efter rytmer og tonale sammenhænge, der ikke nødvendigvis svarer til virkeligheden. Et andet kritikpunkt er, at nodenotation ikke er designet til samtalesprog. Som beskrevet i afsnit 5 har vi været nødt til at være kreative og gå på kompromis med visse dele af systematikken i nodenotationen for at få uddraget til at passe i et nodesystem.

Vi mener dog ikke, at disse faldgruber behøver at være hæmsko for videre forsøg med analysemetoden. Var nodenotering vores primære måde at tilgå data, ville der være grund til kritik og til i højere grad at have øje for både potentiel overmusikalisering og de friheder, vi bliver nødt til at tage os med nodesystemet. I vores undersøgelse har nodeanalysen dog kun fungeret supplerende og som et værktøj, der får bestemte detaljer til at stå tydeligere frem. Disse detaljer kan senere undersøges mere systematisk, for eksempel i kollektionsanalyser – mere om det nedenfor.

Det er interessant, at der kommer så mange forskellige observationer ud af analysen, og vi mener, der er grundlag for at arbejde videre med nodenotation af samtaler. Måske er analyse-

⁴ Det er en fast bestanddel af denne type spørgsmål, at de akkompagneres af hoved og/eller bevægelser omkring øjne og øjenbryn (Steensig et al. 2023).

metoden dog mest anvendelig, hvis der fokuseres på et afgrænset materialegrundlag, fx i undersøgelser af kollektioner af mere begrænsede praksisser (fx listeintonation eller proform-spørgsmål). Her ville analyseredskabet kunne bruges til at belyse prosodiske kvaliteter med interaktionel betydning, der er gennemgående på tværs af eksempler, snarere end enkeltstående detaljer i en *single case*.

Det kunne dog også være interessant at se mere på nodeanalyser af hele samtalebidder for at drage nytte af analysemetodens kvalitet som kreativt opdagelsesredskab⁵. Før vi noterede uddraget på noder, havde vi ikke bemærket, at Beates listeintonation indeholder så præcise melodiske kopier, eller at Anne kobler sit inkrement på Beates tur både grammatisk og tonalt. At undersøge data med et kreativt perspektiv kan belyse detaljer, der ellers ikke var blevet opdaget, og som bagefter kan udforskes nøjere med andre metoder.

8. Konklusion

I denne artikel spørger vi, om man kan notere naturligt forekommende samtaler på noder, og om dette kan være analytisk brugbart i interaktionelt forankrede undersøgelser af dansk samtaleprogs prosodi. Svaret på begge spørgsmål er ja – med visse forbehold.

Nodenotation er ikke skabt til sprog, men med nogle bevidste, kreative modifikationer og en åben tilgang til metoden kan det lade sig gøre at skrive hele stykker af samtale ned med relativt stor præcision. Både det kronologiske samtaleforløb, inklusive taleroverlap og pauser, samt prosodiske kvaliteter som bl.a. toner, intonationskonturer, rytme, betoning og temposkift kan gengives. Analysen afslører detaljer om samtaleuddraget, som i høj grad beriger den interaktionelle analyse. Datagrundlaget er dog stadig småt, og det kunne være interessant at lave flere undersøgelser med samme metode for at se, om det positive resultat kan repliceres, og om nogle af de fundne detaljer dukker op i andre interaktioner.

Selvom det er vigtigt at huske, at sprog ikke er musik, så er der meget at arbejde videre med i denne måde at undersøge prosodi i interaktion. Klarest står måske nodenotationens brugbarhed som kreativt opdagelsesredskab i prosodiske undersøgelser samt dens potentiale i udforskningen af kollektioner af begrænsede praksisser.

⁵ Tak til Yonathan Goldshtein og Liv Moeslund Ahlgren for denne pointe.

9. Litteratur

- Auer, Peter, Elizabeth Couper-Kuhlen & Frank Müller (1999a) *Language in Time: The Rhythm and Tempo of Spoken Interaction*. New York: Oxford University Press.
- Auer, Peter, Elizabeth Couper-Kuhlen & Frank Müller (1999b) Rhythm and Preference Organization in English. I Peter Auer, Elizabeth Couper-Kuhlen & Frank Müller (reds.). *Language in Time: The Rhythm and Tempo of Spoken Interaction*. New York: Oxford University Press: 92-115.
- AVID (2023) = <https://www.avid.com/sibelius> (tilgået 04/05-23).
- Bo, Alf (1933) *Tonegangen i Dansk Rigsmaal*. København: Povl Branner.
- Boersma, Paul & David Weenink (2022) *Praat: doing phonetics by computer [Computerprogram]*. Version 6.2.06. <https://www.praat.org> (tilgået 04/05-23).
- Brøcker, Karen Kiil, Magnus Glenvad Tind Hamann, Maria Jørgensen, Simon Bjerring Lange, Nicholas Hede-
gaard Mikkelsen & Jakob Steensig (2012) Samtalesprogets grammatik. Fire fænomener og nogle metodiske
overvejelser. I *NyS, Nydanske Sprogstudier* 42:10-40.
- Couper-Kuhlen, Elizabeth & Margret Selting (2018) *Interactional Linguistics*. Cambridge: Cambridge University
Press.
- Hepburn, Alexa & Galina B. Bolden (2013) The Conversation Analytic Approach to Transcription. I Jack Sidnell
& Tanya Stivers (reds.). *The Handbook of Conversation Analysis*. Malden, MA: Wiley-Blackwell: 57-76.
- Jefferson, Gail (2004) Glossary of transcript symbols with an introduction. I Gene Lerner (red.). *Conversation
Analysis: Studies from the first generation*. Amsterdam: John Benjamins:13-31
- Jørgensen, Maria (2021) Er *har du det* et reelt spørgsmål – og hvilken forskel gør ‘*det*’? En interaktionel analyse.
I Yonatan U. Goldstein, Inger S. Hansen & Tina T. Hougaard (reds.). *18. Møde Om Udforskningen Af
Dansk Sprog*. Aarhus: Aarhus Universitet:337-58.
- Levinson, Steven (2013) Action Ascription and Formation. I Jack Sidnell & Tanya Stivers (reds.). *The Handbook
of Conversation Analysis*. Malden, MA: Wiley-Blackwell:103-130
- Local, John & Gareth Walker (2004) Abrupt-Joins as a Resource for the Production of Multi-Unit, Multi-Action
Turns. I *Journal of Pragmatics* 36 (8): 1375-1403.
- MacWhinney, Brian og Johannes Wagner (2010) Transcribing, searching and data sharing: The CLAN software
and the TalkBank data repository. I *Gesprächsforschung* 11:154-173.
- Rushby, Simon (2020) *Discovering Music Theory: The ABRSM Grade 1 Workbook*. London: ABRSM.
- Sacks, Harvey (1984) Notes on Methodology. I J. M. Atkinson og John Heritage (reds.). *Structures of Social
Action: Studies in Conversation Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press: 2-27.
- Schegloff, Emanuel (1992) Repair After Next Turn: The Last Structurally Provided Defense of Intersubjectivity
in Conversation. I *American Journal of Sociology* 97 (5): 1295-1345.
- Selting, Margret (2007) Lists as embedded structures and the prosody of list construction as an interactional resour-
ce. I *Journal of Pragmatics* 39(3):483-526.
- Selting, Margret, Peter Auer, Dagmar Barth-Weingarten, Jörg Bergmann, Pia Bergmann, Karin Birkner, Elizabeth
Couper-Kuhlen, m. fl. (2009) Gesprächsanalytisches Transkriptionssystem 2 (GAT 2). *Gesprächs-
forschung* 10: 353-402.
- Sidnell, Jack (2013) Basic Conversation Analytic Methods. I Jack Sidnell & Tanya Stivers (reds.). *The Handbook
of Conversation Analysis*. Oxford: WileyBlackwell:77-99.

- Sidnell, Jack & Tanya Stivers (2013) *The Handbook of Conversation Analysis*. Oxford: Wiley-Blackwell.
- Steensig, Jakob (2001) *Sprog i virkeligheden: bidrag til en interaktionel lingvistik*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag
- Steensig, Jakob (2015) Konversationsanalyse. I S. Brinkmann & L. Tanggaard (reds.). *Kvalitative metoder og tilgange – en grundbog*. København: Hans Reitzels Forlag:321-47
- Steensig, Jakob, Maria Jørgensen, Nicholas Mikkelsen, Karita Suomalainen & Søren S. Sørensen (2023) Towards a Grammar of Danish Talk-in-Interaction: From Action Formation to Grammatical Description. *Research on Language and Social Interaction* 56 (2):116-140
- Sørensen, Søren Sandager (2021) Affiliating in Second Position: Response Tokens with Rising Pitch in Danish. *Research on Language and Social Interaction* 54 (1):101-2.